

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ezechielis Spanhemii Dissertationes De Praestantia Et Usu Numismatum Antiquorum

Spanheim, Ezechiel

Amstelodami, 1671

Series Et Argumenta Dissertationum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12878

SERIES ET ARGUMENTA
DISSERTATIONUM.

DISSERTATIO I. Occasio & scopus Operis. pag. 1

Prima Commendatio Numismatum à DIGNITATE I. ob *Antiquitatem*. Veterum Reliquiæ quales & quanti jam olim habitæ. 2. ob *Durationem*. Comparatio Nummorum cum aliis monumentis. 3. ob *Argumenti Nobilitatem*. 4. ob *Splendorem & Auctoritatem* Nummos tractantium Cæsarum, Regum, Principum, & Illustrum virorum per Italiam, Siciliam, Hispaniam, Germaniam, Belgium, Galliam, Angliam &c. 4

Alterà à VOLUPTATE I. de *Materia* Nummorum. 2. ob *Artis* seu cœlaturæ præstantiam. 3. ob *Imagines* Illustrum Græcorum, & Barbarorum, quorum series obiter traditur. Item Romanorum. De Nummo Ovidii Nasonis. 4. ob alia *Vestigia* prisce ævi. 30

DISSERT. II. Commendatio Tertia ab UTILITATE. 49

Primo in GRAMMATICIS I. Circa *Formas* litterarum Græcarum, Romanarum. Selecta quædam de iis. Item Phœnicum, Hebræorum, Samaritanorum, Gothorum, aut Hispanorum veterum. 51

2. Circa *scribendâ* rationem antiquam apud Græcos. 68

3. Circa *Adfectiones & Permutationes* litterarum. Unde illæ ortæ. Exempla è Nummis Græcis & Romanis. 4. Circa *Compendia* litterarum. 72

5. Circa *Orthographiam*. Varia Nomina Græca & Romana è selectis Nummis emendata. De Edessa ad Catarractam contra Triflanum, Salmasium. Alia. 81

II. In MORALI & CIVILI scientia

Symbola Virtutum in Nummis. Augustarum & Principum *Officia & Artes* ex iisdem Nummorum symbolis & Inscriptionibus deductæ & illustratæ. 93

DISSERT. III. III IN NATURALI Scientia, ad Historiam *Animalium & Plantarum*. 122

1. Circa *Proprietates* Animalium. De *Columbis* in Nummis Erycinorum, *Elephante* Δυξυφίπυ in aliis &c. 123

2. Circa *Formas* eorundem. Selecta quædam ex Nummis & Auctoribus de *Hipopotamo* Nili & *Ægypti* Symbolo; *Elephante* phalerato; *Camelis* Saginariis & Dromadibus. *Rhinoceros*; *Monoceros*, an in Nummo P. Ligorii. Judicium de operibus ejusdem Ligorii. Item de *Hyana*; *Crocodilo* ac variis ejus Speciebus; *Alce*; *Caprino* genere, *Pygargis*, *Capris* Indicis; *Damis* Africanis; *Ariete Sylvestri*; *Cerva Cornuta*; *Panthera* & *Pantherisco*, Bacchi symbolis; *Bifonte*, an in Nummis Andriorum, contra virum doctum; *Draconibus* & *Serpentibus* alatis & terrestribus, in variis Nummis *Ægypti*, Græciæ, Macedoniæ, Thraciæ, &c. *Glaucone* seu *Æsculapio* in Nummo Abonoteichitarum; *Æsculapio Epidaurio*; *Aspide*; *Paguro*. 129

Item de Piscibus, seu *Delphinis*, cum variis fessoribus in Nummis; *Pelamidibus*; *Polyo* &c. *Apro Marino*, *Phagro*. 192

3. Circa *Fabulosa* Animalia. De *Capricorno*; *Sphinge* *Ægyptia*, ac ei adhibitis *Cebis*, *Satyris*, *Sphinge* *Thebana*, & eorundem in Nummis Chiorum. De *Sirenibus*, earum etymon indicatum. De *Stymphalide* noviter declarata in nummo; *Scylla*; *Corbero*; *Chimæra*; *Hydra*; *Gry-*

- Grypho; Pegaso; Centauris; Minotau-
ro; Phœnice.* 208
4. Circa *Monstra* & Hieroglyphica Animalia in Nummis. Exempla è singulari Nummo Nicæensium declarato, & aliis. Testimonia Aldroyandi & Bocharti de Utilitate Nummorum in historia Animalium. 245
- DISSERT. IV. Utilitas in *Plantarum* Historia. De *Silphio* Cyrenai-
co; *Loto* Ægyptia, & variis ejusdem symbolis ac insignibus in Nummis Ægyptiis; *Nica Pinea*, & ejus usu in Mysteriis Gentilium; *Laricibus*; *Rosa* vel *Balaustio* seu flore Punici sylvestris ac ejus usibus, locis *Philœnugis*; Rhodiorum symbolis &c. Item de *Malo Medico* & *Arcu Parthico*, in singulari nummo; de *Malis Hesperidum*, & qualia eadem. 253
- Item selecta quædam de *Ramis Palmae*, eorum usu, appellatione *Σαργί*. Item de *Palmis* varii generis in Nummis, Siculis, Creticis, aliisque plantis Cretæ, ac nummis Hierapytnæ & Camaræ in eadem: item *Palmis* Cypriis Alexandrinis, Thebaicis, Syriacis, Phœnicis, & harum nominibus explicatis *Σάκας*; *Σαυγαλαίοις*, *Θάμαρ*, *Τεγγυγοσι*, *Δαξιλοίς*. Quando & unde isti de palmulis. Item de *Palmis* Judaicis, iisque Communibus & Caryotis, seu Nicolais. Etymon utriusque vocis expensum. De Vinis Palmicis. De *Pruinis Damascenis*. 299
- Item de *Manna* & *Virga Aaronis*; *Ramo Thuris*; *Calamo Odorato*; *Hypoglosso* seu *Lauro Alexandrina*; *Ficu Ruminali*; *Ilice* cum suc Lanuvina, *Nymphaea Alba*; *Apio Selinuntiorum*; *Herba Commagene*. 333
- DISSERT. V. Utilitas IV. in HI-

STORIA, & Causæ ejusdem. 340

1. In *Historia Externa* Græcorum & Barbarorum, Circa *Navales* Regum. De Origine Macedoniæ Regum ab Hercule. Cur *Cornua* in Nummis tributa Alexandro & Successoribus: Item quibus Diis, Oceano, Fluviis, Heroibus; eaque Arietina, Taurina, Hircina. Ratio & exempla singulorum explicata & illustrata. De *Mose Cornuto*, & Filia *Jobi Keren Happuc*. De ludicra *Cornuum* appellatione. 343

Circa Nummos *Seleucidarum* & *Lagidarum* cum variis Cognominibus *Nicatoris*, *Nicophori*, *Soteris*, *Epiphani*, *Cerauni*, *Dionysi*. Aliqui primum è selectis Nummis eruti. Item de Cognomine ΘΕΟΥ seu *Dei* & *Deæ* in variis nummis Græcis & Romanis, eoque Regibus, Reginis, Romæ, Senatui, Cæsaribus concessio. Origo, exempla, & ratio singulorum noviter ostensa & illustrata. 373

De Nummis *Antiochi* & *Abgari* cum cognomine *Magni*. Unde posteriora dictus. De Nummis *Arsacidarum* cum *Comâ*, *Tiarâ*; de *Mitra* Arabum; *Pileis* Parthicis. Idem cum cognominibus *Regis Regum*, *Philællenis*. Unde & quibus eadem tributa. De cognomine *Philoromei* in Nummis *Ariarathis* & *Ariobarzani* &c. Item *Philoclaudii* in Nummo *Herodis*. De nummo *Agrippæ Junioris* cum *Festis Tabernaculorum* & *Pentecostes* &c. De Nummo *Herodis Ethnarche*. 420

De Nummis *Tigranis* & *Tryphonis*, cum cognomine ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ, ac unde. De *Tiarâ* in Nummo *Tigranis*; seu *Cidari* Persarum, Christianorum, &c. 450

De

Series & Argumenta Dissertationum.

- De variis Nummis Regum & Reginarum, Pontis & Bospori, Mithridatis, Pharnacis, Alandri, Sauromatis, Amastris. Singularia quædam de postrema. Item Regum Thraciæ, Pergamenorum, Sicilia; usu & origine Diadematis apud Græcos & Romanos: Carum Callandri & Hidrici; de Attalo Bianoria. 460
- De Nummis Regum aut Illustrum adhuc ignotorum; Heroum seu Conditorum; Solymi; Eurypyli, Pergamenorum cum Fluviis singulares Nummi declarati. Sapientum item, ut Homeri; ejusdem Nummi ac Mar-mor antiquum: Pythagora. Item de aliis Insignibus aut Prærogativis in Nummis urbium Græciæ aut Asiæ. De Prytanibus Smyræorum. 476
- DISSERT. VI. Utilitas in Historia Romana ante Cæsares. De usu Nummorum Consularium & opere F. Ursini. 496
- I. Ad Notitiam Familiarum seu Gentium Romanarum, earumque discrimen. 2. Prænominum & Cognominum earundem Familiarum. De Proprio Nomine apud Romanos; Prænominibus Mulierum; Usu & varietate Prænominum Romanorum; Nominum apud Græcos, Cognominum Romanorum. Item de Origine Cognominum, Nummis Pompeii, Chryssippi, Arati, Sulle Felicis & Epaphroditii. Singula è Nummis deducta & illustrata. 3. ad Originem Familiarum. De insignibus Gentilitiis in Nummis. 497
4. Ad Magistratus & Dignitates Quiritum. De more addendi eadem Gentilitiis aut Cognominibus. Selecta quædam de Tribunitia Potestate; Pontifice Maximo & Græca Aegyptiæ appellatione &c. aliisque Sacris, Urbanis, Patritiis, Plebeis, Extraordinariis, Militaribus, Maritimis imperiis. Speciatim de Legatis Proprætoribus seu Augustis; Proconsulibus, Cypri, Bithyniæ, Achaïæ, Asiæ, Alia; Legatis Consularibus, Syriæ &c. Provinciis Consularibus; Consulari Potestate. De Titulis Αἰγυπτίου Ἡγεμόνος & Διοικητοῦ. 533
5. Ad Gesta Illustrum Romanorum. De falsis Imaginum titulis; Tropæis; Triumphis Fort. P. R. Ludis Apollinaribus, Cerealiæ, Florali-bus, Templorum dedicationibus; Basilica Æmilia; Rostris; Puteali, aliisque. 573
- De Legum latorum titulis, Tabellariæ &c. in Nummis, ac unde. De aliis Operibus publicis instauratis aut restructis, Viis, Pontibus, Arcubus. De Legionibus M. Antonii, Nummis ejusdem & Cleopatrz. Sellis Curulibus cum Coronis, & quibus aut quare dicata. 579
- DISSERT. VII. Utilitas in Historia Augusta. I. Ad Seriem Cæsarium & Augustorum. De Nummis Clodii Macri, Pescennii Nigri, Gordianorum, Q. Herennii Etrusci. De Gallienis; xxx Tyrannis. Item Herennio & Timolao; Waballatho; Domitio Domitiano &c. Carausio, aliis. De Delmatio; Tiberio & Sebastiano Tyrannis; Glycerio; Theodeberto. 589
- II. Ad Seriem & Historiam Augustarum. De appellatione Augusta, Consularis, Cæsariæ; ac honoribus Mulierum apud Romanos. 602
- Augustarum series è nummis illustrata. De Livia seu Julia; Augusta Julia Augusti filia; Antonia Sacerdote, & sacerdotis Mulierum; Cæii sororibus, Julia Drusilla filia; Agrippina Matre, Mulis iisque albis in luxu Mulierum; Agrippina, Messalina

Series & Argumenta Dissertationum.

- fina Claudii; Octavia, Poppæa Neronis; Domitilla Vespasiani; Julia Titi filia; Domitia Longina Domitiani. 606
- De Nummis sequentium *Augustarum*, & speciatim de Nervæ uxore; Faustinis & Lucilla cum habitu Cybeles; Titianâ Pertinacis; Julia Domna Severi, & de cognomine *Domni* & *Domna*; Plautilla Caracalla; Elagabali Matre & Uxoribus; Cognomento *Julia*, & à quibus Augustis usurpatum. De Sallustia Barbia Orbiana nova sententia ex Nummis. De Paulina vulgo Maximini; Sabina Tranquillina Gordiani; Otacilia Severa Philippi; Salonina Chryfogone Gallieni; Zenobia; Julia Procla *Herode*; Helena & Fl. Theodora Constantii; Flavia Max. Constantini; Constantina Galli; Honoria Valentiniани 111 Sorore; Euphemia Justini &c. 621
- III. Ad alias *Necessitudines* Augustorum. De Caio, Lucio, Marcello, filiis aut nepotibus Augusti; M. Antonii liberis; Juba; Agrippa *sub Armis*; Druso & filio Germanico; Nerone & Druso Germanici liberis; Druso Tiberii filio; Drusi ejusdem gemellis; Claudii liberis & nummis Britannici; Vitellii liberis; Domitiani infante Cæsare; Trajani & Hadriani Parentibus *Divis*; Antinoo *Herodæ*, item *Deo Bono* seu *Propitio*; Galerio Pii, Vero Marci filii; Commodi liberis; Valerianis Junioribus &c. 640
- DISSERT. VIII. IV. Ad Titulos & Honores Augustorum. 660
- I. Circa Titulos *secundi Fastigii*, seu *Cæsaris*; *Principis Juventutis*; *Nobilissimi*, *Sacerdotis Cooptati in Omnia Collegia*, seu de *Sacerdotiis* Candidatorum imperii. Singulorum Origo & ratio è nummis & auctoribus declarata. 661
11. Circa Titulos *primi Fastigii*. Mos eos conferendi. De Titulis *Cæsaris*, *Augusti*. Unde & quando iste tributus, quomodo Græcis dicitur. Singularia quædam de *Diademate* Augustorum, item *Cæsarum*; de appellationibus ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ & ΣΕΒΑΣΤΟΥ. De Titulo *Imperatoris*, *Βασιλις*; quot modis ille tributus Augustis, an & Cæsaribus. 674
- De Titulo *Pontificis Maximi*; conjunctis Sacerdotii & Imperii Juribus; de *Asarchis* & *Sacerdotibus* *Asiæ*, eorum muneribus, numero, appellationibus. De *Flaminibus perpetuis*, seu *Ag. sis*, & sacerdotiis *hereditariis*. De Pontificatu Cæsarum. *Αρχιεπισ* Christianorum. 691
- De Titulo *Tribunitia Potestatis*, & ejus Prærogativis. De *Consulatu* Augustorum perpetuo, *Processu* & pompa *Consulari* è Nummis & Auctoribus. De *Proconsulatu* Cæsarum, qualis & unde declaratus; in Nummis signatus contra Casaubonum. De Titulo *Patris Patriæ* cum adfinibus *Patris hominum*; *Patris* instar *Jovis*; *Patris Orbis*, *Castrorum*, *Exercituum*, *Senatus*; *Matris Senatus*, *Castrorum*, *Patriæ*. *Filio Castrorum*, &c. De Titulo *Pii* & varia ejus acceptione. Item *Pietatis Augustæ*, *Romana*, *Senatus*. De *Pii* cognomine in Antonino. ΠΙΟ in Nummis Græcis. De Titulo *Felicis*, *Felicitatis Temporum*, *Reipubl.* frequenti in Nummis Cæsarianis; Item *Romæ*, *Coloniæ*, *Daciæ*. De nummo Græco *Commodi*. 700
- De Titulo *Domini*, quando in Nummis Augustorum signatus. De Titulo *Domina* uxoribus tributo. De *Domnicis* Palatiis Cæsarum. De Titulo *Genso-*

Censoris sub Cæsaribus & nummo L. Vitellii. Ejus tituli ratio ab Augusti temporibus declarata. De *Præfectis morum*; *Censoria Potestate*; *Censore Perpetuo*; *Censoriæ Domus prærogativis*; *Silentio de Censoribus in historia Augusta & libris Jurisconsultorum*; *Censurâ Valeriani*; *Vitellio bis Censore*. Qualis *Censura Cæsarum*. De *Censoribus Municipiorum*. 729

De *Titulis Augustorum à Diis petitis*, ut *Olympii*, *Herculis*, *Romani*, *Romuli*, *Jovis & Herculi*, item *Jovis & Herculis*. Eorum exempla è selectis nummis Hadriani, Pii, Commodi, Diocletiani, Maximiani, Licinii. De *Titulis Victiarum* seu de *victarum Gentium*, *Germanici*, &c. De *Titulis Francici & Alematici*; de *Francia* in nummo Constantini & etymo illius nominis contra Libanium. Item de *Titulis Domitoris*, *Triumphatoris* aut *Exuperatoris* Gentium. De *Titulis Adfinitatis* aut *Adfectus*, ut *Antoninorum*, seu *Drvi Antonini* in libris Jurisconsultorum, *Severi Perinacis*, ejusdem *Marci Filii*, *Maxentii Patre*, *Socero*, *Cognato*. 742

DISSERT. IX. Utilitatis veterum Lapidum & Nummorum brevis comparatio. 757

Circa *Acta Augustorum in Nummis* contenta. De nummis vulgo *Spintrius Tiberianis*, nova de iis conjectura. De *Schematis Philanidis &c. Philanidis Samiæ* Epigramma. 760

De *Colonis* deductis sub prioribus XII Augustis, cum appellationibus *Julia*, *Augusta*, *Claudia*, *Flavia*; iisque in *Hispaniâ*, *Macedoniâ*, *Thracia*, *Ponto*, *Palestina*, *Africa &c.* De *Flavia Neapoli* *Samaritæ*, *Justini Martyris Patriæ*, aliis. De *Co-*

lonis sequentium Augustorum, cum appellationibus *Ulpia*, *Ulpiana*, *Trajana*, *Ælia*, *Hadriana*, *Severiana*, *Septimia*, *Antoniniana*, *Alexandrina*. De *Rhesaina*, *Nesibi*, *Alexandria Troade*, *Bostris*, *Constantiniana Dafne*, aliis. *Judicium de Commentariis Tristiani Sanctamantii*. *Mos Urbium in adoptandis nominibus Imperatoriis*. Singula è selectis Nummis deducta obiter & illustrata. 765

De aliis *Prærogativis Urbium*, seu de *Sacris & Aſylis Urbibus*, *Templis*, *Agris*; à quibus hæc & unde in Nummis signata. De *Nummis Doræ & Sidonis* *Ναυαρχίδος*, aut postremæ cum *Europâ Tauro* vecta. De *Libris Urbibus*, *Amiso*, *Cæsarea Palæstina*, *Laconibus*, *Rhodiis*, *Tarso*, *Seleucia ad Calycadnum*, *Smyrna &c.* Exempla è selectis Nummis. De *Autonomis Urbibus*, unde ita in Nummis toties appellata. De *Tyriis & Antiochenis* *Autonomis*, & *Æris* locorum inde petitis. De *ΟΜΟΝΟΙΑ* seu *Concordiâ* itidem signata in variis nummis Urbium *Græciæ & Asiæ*. Exempla ex iisdem. *Ratio & Causæ expensæ & declarata*. 778

De *Munificentia Augustorum in abolitione Vectigalium*, *Tributorum*, aut aliorum onerum. De *Quadragesima Remissa* à *Gallia*, juxta ejus Nummum; aut à *Cajio Ducentesima*. De *Vicesimis & vectigalium Redemptoribus*. 796

De *vehiculatione Italia Remissa* à *Nerva* juxta ejus Nummum. Idem sigillatim expensis. Selecta quædam de *Rei Vehiculariæ* apud Romanos nominibus, origine, modo, præpositis, oneribus, remissione, cautelis, animalibus. De *Calumniâ Eſſici Judaici*, in alio

alio nummo Nervæ. 800
 De Reliquis Abolitis ab Hadriano, juxta ejus Nummum. Idem sigillatim expensus; de Indulgentiis Cæsarium, seu Tributorum relaxationibus, Indictionum origine; exemplis & more ejusmodi abolitionum. De Liberalitatibus & Congiariis Cæsarium: mos & exempla è nummis adserta. Occasiones eorumdem indicata. De Largitione Constantii, in ejus nummo. 811
 De Profecionibus seu Adventu Augustorum in Provinciis. Festa inde & Gratulationes. De Restitutis Provinciis. Exempla è selectis Nummis. De Regibus Datis ab Augustis, juxta alios Nummos; à Pio Quadris. De Lazis. 825
 De Expeditionibus Cæsarium; Provinciis Devictis; Victoriis Germanica, Carpica; Triumpho Quadorum; Constantii de Magnentio; Fatis Victoricibus in nummo Diocletiani. De Allocutionibus Augustorum. De More earundem, & prerogativa primi Fastigii. Exercitus varii in selectis nummis, Dacicus, Germanicus, Britannicus, Syriacus, Cappadocius, Mauretanicus, Noricus, Hispaniensis, Illyricianus, Vaccensis, Iscanicus. Item Virtus, Gloria, Fides, Consensus Exercituum in aliis. De Vallo Romano in nummo Licinii. 834
 De Pace Augusti in variis Nummis, Pace Publica, Firmata, Pace Germanici Vitellii in selecto nummo. De Ludis Secularibus; Philippus Augustus, Christianus an Gentilis. De Operibus Cæsarium publicis; Aedibus Deorum & Dearum: Templo Jovis Capitolini sub Vespasiano resecti, item Divi Augusti, Pacis. De Arcubus Trajani

Pontibus, aliisque ejus operibus. De Amphitheatro sub Gordiano resecto. De Arcu vulgo *Portugallia*. 848
 Specimen Utilitatis in CHRONOLOGIA 1. ad Fastos & Acta Cæsarium ordinanda. 2. ad Seriem & Æras Regum Barbarorum. De Annis Regni Ariarathis, Ariobarzani, Agrippæ junioris, è selectis Nummis. 3. ad Æras Seleucidarum; item Æras variarum Urbium, ut *Antiochia, Ascalonis, Gaza, Gadarorum, Aradi, Amisæ, Tyri, Sidonis*. Earum origo & ratio è nummis illustrata. 4. ad Æras Imperatorum, & Periodos Decennales eorumdem. 5. ad Æras Coloniarum. Exempla è Nummis. De Colonia Tyro in Actis Concilii Calchedonensis. Locus eorumdem noviter expensus, & declaratus, contra Scaligerum. 6. ad peculiare Æras, ut à Novo Templo Jovis Capitolini, in aliquot nummis Græcis sub Flaviiis. 859
 Specimen Utilitatis in GEOGRAPHIA 1. ad Origines, Historiam & Privilegia locorum. De Conditionibus Urbium in nummis & eorum Apotheosi. Selecta quædam de Primatu & jure Metropoleos Urbium; de discrimine aut communiione utriusque; de Primis Metropolibus Asiæ, Lydiæ, &c. Singula è præclaris nummis obiter illustrata. 2. ad Situm locorum cum adscriptis Fluviorum, Maris, Montium, Regionum, ad quas aut in quibus posita eadem loca, nominibus. Ratio & exempla è selectis itidem Nummis ostensa; ac speciatim de *Magnesia à Sipylo, Argæo monte, Casarea sub Paneo*, aliis. 3. ad Notitiam locorum obscuriorum, aut aliunde

Series & Argumenta Dissertationum.

aliunde etiam ignotorum. Exem-
pla iterum è selectis Nummis. 4. ad
Orthographiam locorum. Depra-
vatio nominum Geographicorum,
ac x. l. nomina id genus è Num-
mis obiter restituta. 5. ad *Forma-
tionem* Εἰρηκῶν seu Gentilium.
Exempla è nummis. Sex *Canones*

circa scripturam nominum Geo-
graphicorum in Nummis obser-
vandi, ad quos omnis eorundem
ratio & diversitas debeat exigi. Ii-
dem *Canones* sigillatim deducti &
illustrati. 88.
Conclusio operis, cum laude Italiae &
illustrium in ea ingeniorum. 914

DIS-